

ስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ብዘየማትእ ብሓይሊ ሓሳብ ተሳቢሩዮ።

ሓምሻይ ክፋል

ኣብ ራብዓይ ክፋል፡ ብህዝባዊ ጭርሖ ብሓይሊ ሓሳብ ንጸላኢ ዝሰዓሩ ተቓዋሚ ውድባት ኤርትራ፡ ንውሽጣዊ ባዕላዊ ጸገማቶም ብዘይነሓፍኑት ይፈትኹ ይገምግሙ። ብሓባር ኣብ ዘሰረሖም ጉዳያት ድማ ብሓሳብን ብተግባርን ይዋሰኑ። ኣብ ከምኡ እንተተበጹሑ ዕለተ ዓወት ህዝብታት ኤርትራ ኣብ ቀረባ ርሕቀትዮ ዘሎ። ህልውናና ክንዕቅብ ቀጻልነትና ክነውሕስ ቅድሚ ምስ ካልእ ምስ ነብስና ንተዓረቕ ኣብ ዝብል ኢና በጹሕና ኔርና መቐጻልታኡ እነሆ፡ ሰናይ ንባብ።

ኣብዚ መድረኽዚ ዝበዝሕ ካብ ህዝብታት ኤርትራ ስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ዘይሕጋውን ዘየረብሖን ምዃኑ እኹል ኣገንዝቦ ሓዙ ኣሎ። እቲ ስማዊ ጉጅለ ንገዛእ ርእሱውን ዘይሕጋዊ ምዃኑ፡ ዝበዝሖ ህዝብታት ኤርትራ ከምዘይድግፍዎ፡ ኣብ ጠመንጃ፡ ውሑዳት ኣመለኸትን መሰል ህዝብታት ኤርትራ ረገጸም ባህሪያዊ ጸጋታትና ንምግሓጥ ስትራቴጂካዊ ውጥን ኣብ ዘለዎም ግዳማውያን ዓንገልትን ተንጠልጢሉ ምህላው ሕርሕራይ ገይሩ ይፈልጥዮ።

ኣብ ዝሓለፈ ራብዓይ ክፋል ናይዚ ጽሑፍ ከም ዝተገልጸ፡ ብትምክሕትን ጽብትን ዓዊርካ መሰረታዊ ነገራት ገዲፍካ ኣብዘይመሰረታዊ ጉዳይ ዕንክሊል ምባል፡ ማዕረ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መደብ-ዕዮኻ ዘይምስጋም ዘሎ ርእይ ጸገማትን ድኻማትን ከይዘንጋዕና፡ ብቐጽሪ ብዙሓት ፖለቲካዊ ውድባት ኣለዎ። መትከላዊ ፖለቲካዊ ፍልልይ ዘይብሉ ምብዛሕ ውድባት ተመራጺኻ እንተዘይኮነ፡ ህላው ብዝሒ ውድባት ናይ ዘይምዕዋተን ቀንዲ ምክንያት ኔርካ ክትወስዶ ግን ልክዕ ኣይኮነን።

ተቓዋሚ ፖለቲካዊ ውድባት ዘይሓየላሉ፡ ተሰፋ ህዝቢ ዘይኮናሉ፡ ነቲ ብሓይሊ ሓሳብ ዝሰዓራ፡ ህዝባዊ ጭርሖ ከምዘይብሉ ዕርቃኑ ዝወጽኦ ዘቤታዊ ጸላኢ፡ ቡቲ ንሱ ዝርደኦ ቋንቋ ገጢመን ዘይሰዓረሉ ምክንያት ብሩህዮ። ምዕቡል ናይ ሓሳብ ንሓሳብ ምድምጻ፡ ምቅብባል፡ ምክብባር ሓቢርካ ናይ ምስራሕ ባህሊ ገና ከምቲ ዝድለ ስለዘይተወነዮ። ኣብ ክንዲ መሃሪ ማዕባሊ ኣብ ዝኾነ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳባዊ ፍልስፍናን ተግባርን ምርብራብ፡ “ድሕነት ህዝብን ሃገርን ቅድሚ ኩሉ” እናጨራሕካ፡ ግን ከኣ ኣብ ፖለቲካዊ ድሕረት ተኣሊኸካ፡ ካብ ሕጋዊ ተሓታትነት ብምስምስ እናሃደምካ፡ ውሽጣዊ ጸገምካ ንግዳም እናሃብካ ብመንጽርቲ ህዝባዊ ቃልሲ ዝጠልቦ ኣወንታዊ ኣበርክቶ ዘይብሉ ኣብ ተራ ህልኽ ወርቃዊ ናይ ዓወትን ለውጥን ግዜ ይባኸን ስለ ዘሎዮ።

ስለዚ ፖለቲካዊ ውድባት ምህላውን ጽቡቕ። ንስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ብሓይሊ ሓሳብ ምስዓረን ግርም። ተልእኾኣን ብተግባር ከይፍጽማ ሓሊኹ ሒዘወን ካብ ዘሎ ናይ ድሕረት ኣረኣጺያታት መሊኦን ክናገሩ ግን ቅድሚ ዝኾነ ካልእ ብሃናጺ ሓሳብ ክድገሩ ኣለወን። ብወግዒ ኣብ ትሕቲ ናትና ዝብልዎ ፖለቲካዊ ፕሮግራም ዘይተወደቡ፡ ግን ከኣ ሓጋዚ ርእይቶ ዘለዎም ዜጋታት ኣብ ፖለቲካዊ ውድባት ዘሎ ድኻማት ዓንቀፍቀፍ፡ ናቶም ድኻም ናቶም ዓንቀፍቀፍ ምዃኑ ተገንዚቦም ኣወንታዊ ደገፍ ክገብሩ ይግባእ። ኣብ ጉዳዮም ንኖት ክኾነ ጸግዒ ሒዞም ኢዶም ከይሓወሱ ክወራዘዩ ዘይኮነ፡ ምንጪ ናይቲ ኣብ ዕንክሊል ዘንብር ዘሎ ጸገም ኣለልዮም መፍትሒ ሓሳባት ሒዞም ብምቕራብ ተጽዕኖ ክግብሩ ብመደብ ከዋስኡ ኣለዎም።

እቲ ወራዳ ዘሎ ፖለቲካዊ ጸገም ሃገር ከደንዮ። ሃገር ከደን ፖለቲካዊ ጸገም ኣሎ ማለት ከኣ፡ ኣብ እንግድዳ ዝበዝሖ ህዝብታት በደል ይፍጸም ኣሎ ማለትዮ። ምንጪ ፍልጠት፣ ምንጪ ቆጠባ፣ ምንጪ ጸጥታ፣ ምንጪ ስነ-ጥበብ፣ ምንጪ ዲፕሎማሲ ኮታ መሰረት ዓወትን ምዕባለን ሓንቲ ሃገር ህዝቢ ብምዃኑ፡ ዜጋታት ኣብ ጉዳዮም ተዓዘብቲ ዘይኮነ ንጡፋት ተዋሳኒቲ ክኾነ ይግባእ። ብኸመይ? ህዝቢ እንታይ ክገብር ኣለዎ? ኣብዚ ንጹር ክኸውን ዘለዎ ፖለቲካዊ ውድባት ክንብል እንክለና ኣብ ዙርያቲ ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮ ዝዓሰሉ ንዕኡ ንምዕዋት ዝቃሉሱ ሰባት ማለት ምዃኑ፡ ከምኡውን ህዝቢ ክንብል እንክለና ድማ እቲ ኣብ ትሕቲ ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮ ናይ ውድባት ዘይኣተወ ግን ከኣ፡ ብህግደፍ ዝተገፍዐ ኣብ ኤርትራ ፖለቲካዊ ናይ ስርዓት ለውጢ ክመጽእ ዝደለ፡ ብውልቀን ብደረጃን ዝተፈላለዩ ማሕበራውን ሞያውን ምትእስሳራት ዘለዎን ማለትትና ምዃኑ ብሩህ ክኸውን ይግባእ።

ፖለቲካዊ ውድባት ከም ውድባት ብደረጃ ውዳቤአን ዝኸተላኦ ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮን ተግባረንን ውሽጠን ክግምገማ፡ ኣብ ዘውቅስ ክወቓቐሩ፡ ጠንቂ ውሽጣዊ ጸገመን እንታይ ይኹን እንታይ ብስርዒታዊ ኣገባብ ብግልጺ ንህዝቢ ክሕብራ፡ ውጽኢታዊ ስራሕ ኣብ ዘሰላሰላሉ ከኣ ንዝያዳ ኣድማዒ ስራሕ ክተባባዩ ኣለዎን። ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ድማ ከም ሰብ ቤት ናይቲ ሃገራዊ ጉዳይ መጠን፡ ነቲ ህግደፍ ኣምጸኦ ብሃገር ደረጃ ተፈጠሩ ዘሎ ሓደገኛ ኣንፈት ንምዕጻፍ፡ ብኡ ኣቢልካ ድማ ምሉእ ንምሉእ ናብ ዘተኣማምን ባህርያዊ ቦትኡ ንምምላህ፡ ንፖለቲካዊ ውድባት ኩለ መዳያዊ ደገፍ ምግባር፡ ከም ተራ ልግሲ ወይ ምጽወታ ዘይኮነ ዋኒኖም ምጅኑ ተረዲኦም ኣካል ኣምሳል ስድራ ቤታዊ ዕማሞ ጌሮም ክሕዝዎ ይግባእ። ፖለቲካዊ ውድባት ንምሕያል፡ ሕግን ስርዓትን ብዝተኸተለ እሩም ኣገባብ ብዘይነፋፍነት ምንቃፍ ምግራሕ ፍርሕን ትብዓትን ዘይሓትት ኤርትራዊ ባህሊ ክኸውን ኣለዎ። ከምኡ ምግባር ብግዴታ ወይ ንሰብ ክሕሾ ዘይኮነ፡ ዜግነታዊ ግቡእ ምጅኑ ምርዳእ ኣገዳሲዮ።

ዝተጋገዩ ንምእራም፡ ኣወንታዊ ተጽዕኖ ድማ ንምግባር ግን፡ ብውሕዱ ነገራት ካብ ትምክሕትን ጽብትን ሓራ ኮይንካ፡ ብመንጽር ዘበታዊ ዝሓኢ ኣብ ልዕሊ ዜጋታትን ማሕበራዊ ጉድለታትን ዝፍጽሞ ዘሎ ኢ-ሰብኣዊ ግፍዕታትን፣ ግፉዓት ዘልዕልዎ ዘለው ናይ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ሕቶን፣ ፍትሓን/ውን ሚዛናውን ኣረኣጺያ ምውናን የድሊ። ጉድለ ህግደፍ ናይ ጥፍኣት መሓውሩን ንነዊሕ ዓመታት ክጥቀምሉ ዝጸንሑ፡ ዛገት ሎሚውን ዝቐጽልሉ ዘለው፡ ኤርትራዊት ነብሲ እናተሳቐየት እንከላ ሃገር ቅድሚ ኩሉ ዝብል ዝንቡርዕ ርድኢትን ወፍርን ወጊድ ክበሃል ኣለዎ።

ሃገር ማለት ሰብ ምጅኑ፡ ትማሊ ብግዳማዊ መግዛእቲ፡ ሎሚ ብዘበታዊ መግዛእቲ መሰሉ ዝተገፈ፡ ሰብኣዊ ክብሩ ዝተዋረደ ሰብ ምበር እምባታትን ሩባታትን ዘይምጅኑ፣ መበገስን ሸቶን ናይ ነጻነትን ሓርነትን ወዲ ሰብ፡ ካብ ዝኾነ ይኹን ዓመጻዊ ስቅያት ሓራ ምግባር ምጅኑ ብግቡእ ተረዲእካ ምንግፍ የድሊ። ብግዝያዊ ስምዒት ተገዚእካ ብንግባር ንግባር ዘይኮነ፡ መሰረታዊ ጠንቂ ፖለቲካዊ ውድቀት ኤርትራ እንታይዮ? መንዩ ተሓታቲ? ፖለቲካዊ ባህሪኡ ብህዝባዊ ትዕግስቲ፡ ህዝባዊ ጸውዒት፡ ህዝባዊ ምክሪ ዝሰምዕ ካብ ጌጋኡ ዝእረም ድዩ ወይስ ከም ቃሕታኡ ዝሃልል? ከመይኸ ክግጠም ኣለዎ? ...ወዘተ እኹል ኣገንዘብ ብምውናን ዝግበር ተጽዕኖ ክኸውን ኣለዎ።

ሎሚ ስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ብሓሳብ ደረጃ ጥራሕ ዘይኮነ ብተግባርውን ካብ ዝበዝሑ ህዝብታት ኤርትራ ተነጺሉዮ። ንገለ ግሩሃት ዘደናግረሉ ዝነበረ ሃገርነት ልኡላውነት ዝብል ካርታ ኣሪጉዮ። ሓቀኛ ባህሪኡን ተልእኾኡን ተቓላቢዮ። ዝነበረ ክብሩን ወቕብ ሕብሩን ናብ ዑና ኣብ ዝቐየራ ኤርትራ ተኾርሚዮ ድሕረይ ዳንዴር ኣይትብቐላ ዓይነት ብልኡላዊ ግዝኣት ኣብ ዝዋገሉ መወዳእታ ናይ ዕርብት ወቕቲዮ ዝርከብ ዘሎ።

እዚ ከም ጥሙር ህዝብን ልኡላዊት ሃገርን ናይ ምቕጻልን ዘይምቕጻልን ዘንጸላልዎና ዘሎ ሕሱም ወቕቲ፡ ንስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ጥራሕ ኣይኮነን ኣብ ደረት ትርኢት ዘቐምጦ። ንፖለቲካዊ ውድባት ብሓፈሻ ንመሪሕነት ፖለቲካዊ ውድባት ድማ ብፍላይ ኒሕ ኣለዎምዶ የብሎምን፣ ፖለቲካዊ ብቕዓት፡ ጽንዓትን ተወፋይነትን ኣለዎምዶ የብሎምን ከም ዝሓለፈ 27 ዓመታት ብሓሳብ ዘይኮነ ብተግባር ዝፍተንሉ ወቕቲ እውንዮ። ብሄራትን ብሄረ-ሰባት ኤርትራ እንተተወሓደ ናይ ትማሊ ሃገራዊ ስምዒቶም ጽንዓቶም ሓርብኻንቶም ተዓቂቡዶ ኣሎ የለን ብተግባር ዝፍትሽሉ ዝግምገምሉ ፈታኒ ወቕቲዮ።

ኣብዚ መድረኽዚ ኣብ ኤርትራ ዝካየድ ፖለቲካዊ ንጥፈታት ከም ኣብ ደሞክራሲያውያን ሃገራት ኮይንካ ዝግበር ናይ ስልጣን መን ሓዘ ውድድር ኣይኮነን። ከምኡ ንምግባር እንተዝድለውን ንስለማዊ ናይ ፖለቲካዊ ስልጣን ውድድር ዝፈቅድ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም የለን። ብሰላም ክኩበር፡ ምንጪ ቁጠባ ዝኾነ ትካላት ጌይረ ሓቀኛ እንጀራ ክበልዕ ኢልካ ትብህገሉ ኣይኮነን። ህልዊ ፖለቲካዊ ኩነታት ኤርትራ ሕቶ ምህላውን ዘይምህላውዮ ኮይኑ ዘሎ። ክንህሉን ዘይክንህሉ ዝውስን ድማ ካልእ ዘይኮነስ ንሕና ባዕልና እቶም ብዙሓትን ውጽዓትን ኢና። መን ኢና ንሕና፡ ህዝብታት ኤርትራን ፖለቲካዊ ውድባት ኤርትራን። ኩለመዳያዊ ሓይሊውን ኣብ ኢድናዮ። ካባና ሕጂ ዝጥለብ፡ ጸረ ረብሓና ንዝኾነ ፖለቲካዊ ባህርን፡ ድኽ-ም ናይ ምትግባርን ባህልን ኣሊኻ፡ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ዝመንቀሊኡ ሕቶታት ከም ሕቶ ክብሪ ሂብኻ፡ ንጹር መደባት ሰሪዕኻ፡ ብሓባርን ብምክብባርን ምስራሕ ጥራሕዮ።

ሻድሻይ ክፋሉ ይቅጽል

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ-18-03-2019

